

+8
anys

JO, L'ARTISTA

REPTE #22 SALVADOR JUANPERE

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Organitza

AJUNTAMENT DE
SantCugat

Has pensat mai en la possibilitat de ser artista? Però què cal fer per ser-ho? Nosaltres creiem que n'hi ha prou en eixamplar les possibilitats de la *imaginació*.

A través de la imaginació podem *pensar* altres maneres de veure allò que ens envolta, i *explicar* les nostres idees ja sigui a través de la paraula (poesia, narrativa...), del treball amb diversos materials (pintura, dibuix, ceràmica, teixit...), o fins i tot, a través del propi cos (dansa, performance, música...) .

JO, L'ARTISTA us proposa un seguit de reptes creatius a resoldre, de forma individual o en família, utilitzant llapis de colors i fang, però també macarrons, farina, lleties, la pròpia veu o el moviment del cos. Tot s'hi val!

Us anirem enviant consignes clares i senzilles. Us demanem resoldre-les fent ús de la imaginació amb allò que tingueu al vostre abast. Us convidem a veure com les van resoldre artistes contemporanis.

Us atreviu? Comencem!

SALVADOR JUANPERE

SALVADOR JUANPERE (VILAPLANA,1953) la seva pràctica combina la virtuositat de l'ofici amb processos conceptuals que juguen amb l'humor, la ironia, la poesia o la transcendència del pas del **temps**. Explora quin és el motor de la dèria de l'artista per produir i crear coses al llarg de la història. A aquest artista li agrada pensar la història de l'art de forma sincrònica, com si tot passés a la vegada. Despulla la imatge del **temps** en què va ser produïda per ensenyar-nos que les preguntes que s'han fet els artistes s'han anat repetint i es repeteixen fins avui.

Juanpere, ha estat molts anys professor d'universitat, és un artista que gaudeix transmetent els seus coneixements de la mateixa manera que ell ho fa amb el diàleg constant amb els seus artistes referents. Té una llarga trajectòria d'exposicions i obra pública i ha escrit sobre l'obra dels altres i la seva pròpia metodologia de treball.

Si hi ha una cosa que caracteritza especialment la feina d'aquest artista és l'admiració per tots aquells artistes que l'han precedit i tots els seus contemporanis. Bé, tots no, cadascú construeix la seva constel·lació d'artistes admirats, aquells que més ens agraden. I quan mirem les peces d'en **Salvador** descobrim aquells artistes que l'han marcat, que l'han commogut i dels quals n'és *fan*. Saps quina és la teva constel·lació d'artistes? De qui ets *fan*? Quina és la teva història de l'art?

Vols explorar el seu món? T'agradaria aproparte d'alguna manera a aquells artistes que més t'agraden? Vols aprendre a fer una còpia de qualsevol objecte? Si vols crear la teva pròpia exposició, continua els passos del repte:

REPTE #22

- Tria 5 dels teus ídols o artistes preferits i busca un objecte que els representi. Si no coneixes cap artista visual, pots agafar un artista d'alguna altra disciplina, un personatge de ficció o un esportista que et fascini. Per exemple: una ungla o una dent de la Rosalia, el martell d'en Mario Bros, la bota d'algun futbolista, la pua de la guitarra d'un músic, les pestanyes de la Bad Gyal, la capa d'en Harry Potter... Qualsevol objecte és vàlid, mentre per tu tingui un significat especial per representar el que et transmet aquest artista. Ja tens els 5 objectes? Comencem!

- Agafa una llibreta, t'acompanyarà durant tot el procés de recerca:

Et proposem que aquest repte el facis com a mínim amb cinc dies.

1r hauràs d'observar i estudiar cada objecte. Et proposem una forma de fer-ho:

Fes servir un dia sencer per cada objecte, no cal que siguin les 24 hores. Però sí, que hi estiguis una bona estona, observant, mesurant, tocant, dibuixant... escrivint allò que et suggereixi l'objecte. Apunta com és la textura, a quin material et recorda, com de gros o petit és. Com són els colors i formes. Sobretot és important que comencis a imaginar com el podràs reproduir o associar. Quins materials t'imagines? Plastilina, una pastilla de sabó, materials diversos als quals puguis donar forma. Necessitaràs eines? O potser el pots dibuixar. També pots triar una paraula que pensis que té relació amb l'objecte i l'artista. Anota totes les idees: t'ajudarà a crear els **dobles** o diàlegs amb l'**original** i la teva obra.

Repeteix amb cada objecte el mateix exercici. Quan els tinguis tots, pots començar a crear les teves peces.

És important que tinguis un **original** de cada objecte. No cal que sigui el de debò, si l'aconsegueixes fantàstic; però si no pots aconseguir l'unghla de la Rosalía, pots fer servir una unghla el més semblant possible a la seva.

Fes ús de les teves habilitats plàstiques, però no t'obsessionis amb la perfecció. A vegades, l'error pot ser determinant en fer d'una obra una gran obra. Fes servir sobretot l'enginy i la imaginació per intentar reproduir o associar de la forma més personal possible cada objecte triat amb la representació que hakis fet.

Repeteix el procés amb cada objecte.

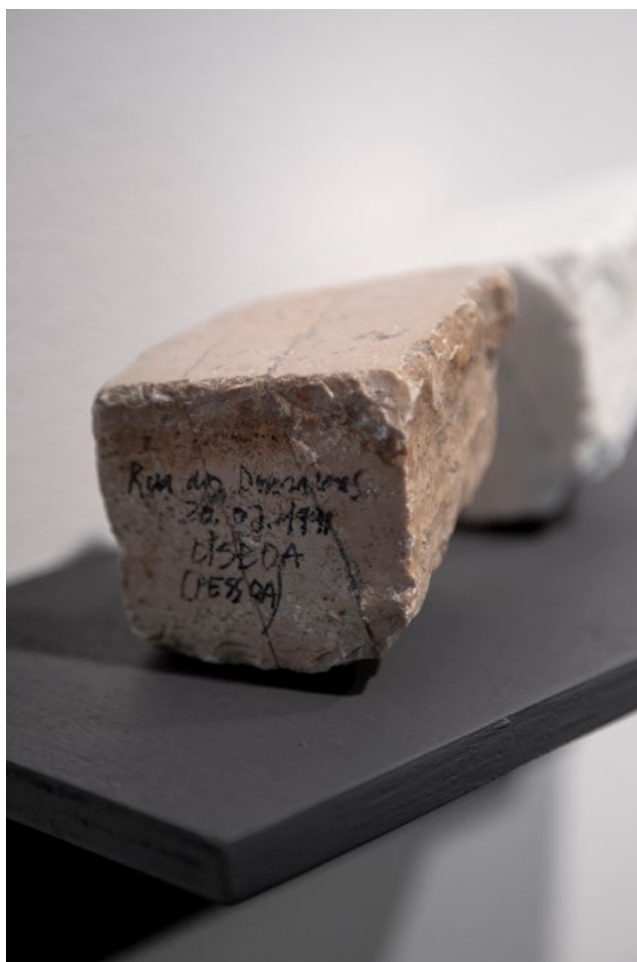
Quan hakis acabat; posa les parelles una al costat de l'altra. S'assemblen? Quines associacions et semblen interessants?

Si estàs molt orgullós del teu procés i vols convidar als teus amics a la teva exposició, pensa on posaries les teves obres. El lloc és determinant per apreciar bé el teu treball. Des d'on vols que es vegin? Poden estar juntes? Necessites una habitació per cada parella? O vols posar-les a l'exterior? Pots dibuixar en el quadern com les col·locaries per fer proves. Finalment, munta la teva exposició.

Penja a Instagram una fotografia del teu repte etiquetant **#reptejolartista** i **@art.santcugat**, o fes-nos-la arribar per correu electrònic a casaaymat@santcugat.cat.

Voleu veure com ho ha fet el Salvador?

Essere Pessoa (1991-2023) i *Essere Goethe* (2002-2023) són dues peces escultòriques que en **Salvador** ha fet, com podeu veure, al llarg de molts anys. Si penseu en el repte que us hem proposat, aquesta informació us serà ben útil: la creació vol **temps**.

Essere Pessoa (1991-2023)

L'artista va manllevar de davant la casa dels famosos escriptors, **Fernando Pessoa** (Lisboa) i de **Johann Wolfgang Goethe** (Frankfurt) dues llambordes; com si fossin un souvenir que el feia pensar en les moltes vegades que aquests dos escriptors van trepitjar el carrer de casa seva. Al llarg dels anys, en **Salvador**, ha reproduït de forma exacta aquestes pedres. Ho ha fet amb marbre i ha reproduït cada esquerdada de la pedra **original**. En aquest llarg procés i en la recerca del detall, l'artista es connecta de forma especial amb rastre que han deixat **Pessoa** i **Goethe**. Així doncs, **Essere Pessoa** i **Essere Goethe** són dues peces **dobles**, bessones, que ens parlen de l'admiració de l'artista per aquests dos escriptors, així com ens suggereix la qüestió de l'**original** i la **còpia**. En aquest cas uns **originals** que no deixen de ser dues pedres que han estat anys trepitjades, però que en **Salvador** omple de significat en reproduir-les de forma exacta i convertint-les, amb la seva reproducció mimètica, en obra d'art.

Per entendre fins a quin punt en **Salvador** és *fan* d'alguns artistes us explicarem què va fer a a la peça *Furts*. “*Y dios puso al mundo la belleza para que fuera robada*” (2005). En aquest treball presenta unes capses de vidre on podem veure una sèrie d'elements que relaciona amb uns noms que hi ha inscrits a la capsa. Quina associació proposen aquests materials i aquests noms?

Furts. “*Y dios puso al mundo la belleza para que fuera robada*” (2005)

Podem llegir: penone, tàpies i cragg, cognoms d'artistes en minúscula. Els materials que trobem dins les capsas són objectes o materials “manlevats” d'aquests autors i que són molt característics de les seves obres. Com a exemple, si ens fixem en la capsa de **Tàpies** veiem un bri de palla, potser va ser manlevada en algun moment en què en **Salvador** ha estat a prop d'alguna de les famoses peces de **Tàpies** on apareix aquest material o potser és un bri qualsevol.

Sigui veritat o no, el fet interessant és la intenció de “robatori” de la idea, de la inspiració, de la picada d'ullet a través de la utilització o “apropiació” del material que aquests artistes han fet servir per les seves creacions. De fet, la frase que fa de subtítol de la peça és d'**Ortega y Gasset**, en **Salvador** la fa servir com una mena d'autorització o incitació a fer aquests petits “robatoris” als artistes que admira i que en un moment determinat el poden haver estimulat a fer treballs. En **Salvador** quan explica aquesta peça puntualitza: aquests són els que he fet fins ara... I aquest fins ara, vol dir que aquesta peça pot continuar, sumant nous manlleus d'elements, és a dir, sumant altres artistes importants per la seva **tasca**.

Aquesta frase de **Gasset**, ens ajuda a entendre com treballa la mirada d'en **Salvador**. Un dia, al seu terreny de Vilaplana després que esporguessin els arbres, observa un tronc d'ametller. Aquest tronc el fa pensar en *Torse de jeune home* (1919-1924) de **Constantin Brancusi**. Si ja heu fet el repte, com vosaltres, en **Salvador** va agafar el tronc, se'l va estudiar, i el va reproduir, en aquest cas amb marbre. Quan exposa l'obra, posa de costat el tronc i l'escultura de marbre, dues peces bessones, però de materials molt diferents que són *Torse de jeune home (...après de Brancusi)* (2023). En aquesta peça la incitació al robatori a la natura ve determinada per l'associació que fa entre el tronc i la peça de **Brancusi**, la mirada d'en **Salvador** troba obres d'art en els llocs més inesperats.

Torse de jeune home (...après de Brancusi)
(2023)

Vols conèixer altres peces dobles d'en Salvador?

La sèrie *puntellis* ha estat una recerca de deu anys, del 2011 fins al 2021. Per aquesta peça en **Salvador** es fixa en obres icòniques de l'escultura clàssica i moderna, centrant-se en aquell element que permet la màgia de l'escultura. El *puntelli* és un punt de suport, un fragment que no forma part del cos representat, però que, en canvi, permet apuntalar i reforçar aquelles extremitats o elements més fràgils amb la resta del cos i que ens fa la il·lusió del moviment en l'escultura. Després d'identificar aquests *puntellis* en moltes de les escultures que ha estudiat, el que ha fet és reproduir-los, només aquests fragments, que a vegades són pràcticament invisibles, però d'altres tenen molta presència.

Puntelli (2011-2021)

Fris d'escultures.... (vulnerables) (2022)

A la sèrie **puntellis** mostra una taula plena d'aquests fragments, i un fris amb totes les imatges d'aquelles escultures de les quals n'ha estudiat aquest mecanisme i l'ha reproduït. En aquestes imatges fa desaparèixer els puntellis que ha replicat. D'alguna manera, ens ensenya el truc que ha permès que aquestes peces perdurin en el **temps**, i a la vegada fa protagonista aquest element que habitualment és invisible a la nostra mirada.

En el cas d'*Entretien avec...* (2020-2022), no construeix **dobles** exactes, bessons; sinó una relació de semblança. En aquesta peça presenta unes làmines amb dues imatges dibuixades en bolígraf pel mateix **Salvador**. El que trobem en aquestes imatges són diàlegs entre obres d'autors a vegades molt allunyades en el **temps**, però que l'artista hi troba una relació de semblança o proximitat. O bé, altres imatges, extrems de la realitat, de la premsa o del seu propi arxiu que fa dialogar amb peces icòniques.

De la sèrie *Entretiens avec...* (2020-2022)

Per posar un exemple, molts de vosaltres coneixereu a **Antoine Griezmann**, el famós futbolista. **Juanpere** va fixar-se en una imatge del diari on el jugador apareixia celebrant de forma eufòrica un gol. Aquella expressió el va fer pensar en un bust fet per **Bernini** l'any 1619, *Anima Dannata*. Aquest altre rostre expressa l'angoixa i la por de la condemna a l'infern. El que interessa a l'artista posant al futbolista i al condemnat de costat, és precisament la similitud en la forma de l'expressió, però, en canvi, la diferència en el significat d'aquest gestos tant expressius: una celebració i una condemna.

De la sèrie *Entretiens avec...* (2020-2022)

Per acabar d'endinsar-nos en l'univers d'en **Salvador** ens fixarem en un altre d'aquests *Entretien avec...* on apareixen dues pales amb dues funcions molt diferents, una pala de cavar i una de treure neu. Aquestes pales són dues obres: *Preludi d'un braç trencat* de **Marcel Duchamp** (1915) i *Pala* (1982) de **Joseph Beuys**. La de **Duchamp** és una peça poètica i irònica que presenta la forma d'entendre l'art i la vida d'aquest artista. En canvi, la de **Beuys** representa el seu compromís amb allò que feia, però també amb la natura i l'ecologia. Aquesta relació ens diu moltes coses de com concep **Juanpere** la **tasca** de l'artista.

En la feina d'en **Salvador** és fonamental el gest irònic i a vegades un cert sentit de l'humor. Aquesta dimensió ens fa pensar en el posicionament i mirada de **Marcel Duchamp**; va ser un artista que va capgirar la història de l'art pel fet de convertir un objecte trobat en una obra d'art. Podem pensar amb l'urinari, el porta ampolles, el penja-roba, que només per desubicar-los del seu lloc **original**, o pels seus títols murrís, els dotava d'un altre significat. També va fer escultures icòniques a partir de dos objectes com la roda de bicicleta.

En **Salvador** pren de **Duchamp** el treball amb objectes trobats. Ho hem vist amb les llambordes, els *puntellis*, els furts o la branca d'ametller que el fa pensar en el bust de **Brancusi**. No només aconseguix dotar de sentit un objecte que mai hauríem considerat una obra d'art, sinó que els fa dialogar amb obres o artistes d'altres temps. D'altra banda, **Juanpere** entén la feina de l'artista des d'un punt de vista compromès, on es desmitifica l'aura del creador per entendre l'artista com un treballador. En aquest sentit, el treball d'en **Salvador** pot considerar-se seguidor de **Beuys**.

Aquests dos models d'artista antagònics i especialment influents per la producció artística del segle XX, semblen ser dos fars per **Salvador**. Aquest esperit murri i enginyós, combinat amb una part compromesa, metòdica, disciplinada i exigent que pren la **tasca** com a l'objectiu. És a dir, el gaudi i la importància no està només en la finalització d'una peça o projecte, sinó també en el seu procés de treball, tal com podem resseguir a les seves agendes. En **Salvador**, des de fa uns quants anys treballa amb unes agendes d'una sola plana per dia que li permeten registrar aquella troballa, el moment del procés, aquella frase que ha desenvolupat o pensat al llarg d'aquell dia. Aquestes peces veritablement formen part de l'obra d'aquest artista.

GLOSSARI

Temps — En l'obra d'aquest artista és molt important la concepció de temps. Li agrada pensar en la perdurabilitat de les obres, en com el temps modifica la forma d'apropar-nos-hi i en el temps que es dedica l'artista a la tasca de la creació. Cada projecte, com heu vist, reclama un temps diferent. En aquest sentit, li agrada molt el treball d'Opalka, un artista que, entre altres coses, s'autofotografiava gairebé cada dia després d'haver fet la sessió de pintura i fins al dia de la seva mort. El què li sembla commovedor del treball d'aquest artista és com el compromís que estableix amb la seva obra travessa la pròpia vida de l'autor.

Original — El diccionari defineix aquest concepte com a: dit de qualsevol obra artística, literària o documental, feta per l'autor, sense que sigui còpia, imitació ni traducció de cap altra. 2. L'obra primitiva d'un artista o d'un escriptor. Com hem vist en el cas de Juanpere, moltes vegades aquests originals no només provenen del treball d'un altre artista sinó de troballes casuals, és a dir, d'objectes trobats que en tractar-los de forma determinada es converteixen en obra artística i, per tant, en originals.

Doble — En les obres d'aquest artista hi ha moltes relacions de duplicitat, és a dir, que hi juguen dos elements que per diverses raons a l'hora d'associar-los ens plantegen preguntes. Pot ser la relació d'una paraula i un material, d'un objecte i la seva reproducció, de dues imatges dibuixades. Hi ha vegades que la seva formalització és idèntica, bes-sona: un doble exacte. En altres peces presenta una mena de similitud, es diferencien pel seu material. I a vegades, el doble es presenta de forma conceptual, és a dir, a partir del joc amb la paraula, o pels significats que evocuen les imatges.

Tasca — A **Juanpere** no li agrada pensar en el dia a dia de l'artista com un treball feixuc, com si fos una condemna, ni com a fruit de la “inspiració” o del caprici de “les muses”. Li agrada pensar-lo com una tasca, és a dir, com alguna activitat que fas vocacionalment, i que t'autoimposes lliurement, i que hi estableixes un compromís íntim i de per vida. Els artistes construeixen un treball que ningú espera. És només la seva intuïció i el seu compromís amb una idea o projecte que els fa comprometre i treballar a vegades al llarg de molt temps.

Penja a Instagram una fotografia del teu repte etiquetant **#reptejolartista** i **@art.santcugat**, o fes-nos-la arribar per correu electrònic a **casaaymat@santcugat.cat**.

Fotografies d'Eva Carasol, a excepció de la pàgina 9, de Pere Pratedesaba.